

lamint soha sem felelt meg a' leghasznosb is minden vá-
rakozásnak, noha az általán véve legjótékonyabb volt
volna is, szintugy fog ezer meg ezer egyed a' flumei
vasut és kikötő által reményeiben kijátszatni, habár az
egészre nézve világos leend is azok hasznos léte.

Erre ugyan azt lehetne mondani: „mi gondunk a'
tudatlan rest tömeggel, fenáll az út 's kész a' kikötő,
haszna pedig elismert; morogjon, zsi bongjon ennél-
fogva, tessék, majd átlátja, hogy közvetve rá is háram-
lik haszon, ha pedig nem látja, lássa! „S igaz, ezt el lo-
hetne 's felette könyelmesen el lehetne mondani; nekem
is nagy kedvem volna hozzá, nem tagadom. Ámde kér-
dem — és eza' főszempont, melyet a' rövidlátó észre
nem vesz, mellynek kellő tekintetbe vétele nélkül azon-
ban lehetetlen, legalább constitutionalis utakon, ho-
nunk szakadatilán felvirágzását eszközölni — ugyan
ki van-e merítve, el van-e rendelve Magyarország
szüksége, egy flumei vasut és kikötőnek életbe léptetése
által? Ha el van rendelve, ha ki van merítve, oh akkor
rögtön életbe vele, 's ha másképp nem, tüzzel vassal,
és veszszon e' mütétel alatt ki vesz, a' zsi bongó tudat-
lan vad rajt pedig vigye ármány, ne bánjuk; saját ma-
gunkra azonban egy uttal huzzunk haláli ravatalt, mert
ha egyéb kifejtésre nem képes honunk, mint egy utacs-
ka készítésére, egy kikötőcske tisztításra, akkor létünk
valóban egyenesen nyavalygó aggastyáné, kinek legjobb
helye kályha mögött. Amen.

Illy rosszul azonban, a' nélkül hogy felfuvalko-
dásra éppen sok okunk volna, még nem állunk, sőt ha
kifejthetésünket, és mind azt, mit még tanulunk 's ten-
nünk kell, ifjúsági symptomáku szabad vennünk, csak
most fogunk lépni az élet mezéjére, mikép a' flumei kér-
dés, bármily oriasinak és szinte elérhetetlennek mutat-
kozzék is az, a' törpékhez annyira szokott szemecinknek
ma, azért bizony még sem egyéb, mint kis töredéke,
vagy inkább csak szemé ezer teendőink hosszú lánczo-
latának.

És ezt, ugy hiszem, senki sem veszi kérdésbe.
Ámde ha így áll a' dolog — az pedig valóban így áll —
akkor ha rákerül a' sor, és ennek szaporán rá kellene ke-
rülni, ugyan mikép fogjuk tenni előmenetelünk más o-
dik lépését, mikép eszközölni t. i., hogy ismét ma-
gára vállaljon néhány milliót az ország, például: egy
Pestről Erdélybe vezetendő vasut vagy vízcsatorna é-
letbe léptetésére? Kérem, mikép és milly probabilitás-
sok közt fogjuk tenni e' második lépést, az aztán
bármily legyen is, ha a' tudatlan rest tömeg, melly patrio-
more a' sült galambot várta a' vaspálya és kikötő követ-
keztében, azt fogja, mint suo tempore bizonyosan teendi
is — mert hiszen különös szorgalommal tanítják őt illye-
sekre — rivalgni, hogy általjában csak az aristocrazia,
néhány dús kereskedő és here magnás élvezi a' haza
zsi rján készült vasutat és kikötőt, a' nép és a' szegé-
nyebb sorsu eliben logtávu labbrul sem érzi hasznát,
sőt nem egy fuvaros, nem egy napszámos veszté általa
véres verítékén szerzett kenyérét 'sat. 'sat.

Ugyan mit fogunk tenni, ha zsarnokaink, a' nép-
szenvedélyekkel ügyesen kacérkodni tudó kortesveze-
tők, majd akkor, mikor honi kifejtésünk második lépé-
sét fogjuk tenni akarni, így mint most említém, szóland-
nak, és a' felfogásuk szerint rászédett nyers tömegeket
ovakodásra intendik, miszerint másodsor ne hagynák
magukat rosz utakra vezetni, azaz, ne járuljanak va-
lami ollyashoz, mi csak a' nagy uraknak, meg az aristo-
cratiának hasznos! 'sat.

Mit fogunk tenni, ha akkori zsarnokaink, kik tán
nem lesznek annyira haladók, mint a' mostaniak, így
szólandnak? Pedig így fognak szólani, betürül betüre
így. Hiszen most is így szól többsége, ha fizetésre ke-
rül a' dolog, most midőn százezrek igen, de milliók leg-
alább még nem okoztak a' többségben fizetési nauséat.

Nem fogunk mozdulhatni, és olly helyzetben le-
szünk, mint nem egy, ki sietségében elhagyá a' meleg
szobát, mielőtt kinyitva lett vala a' kapu, és ekkép a'
pitvarban fázik; sőt jobban mondva, ugy járunk, mint
járt Ezsau a' táj lencsével, azaz: mi is egy kis rögtöni,
de határozott kéjű kedvososszanásnak kielégítése végett
áruba fogtuk bocsátni jövő örömeink határ nélküli ki-
fejtetését, minthogy némileg csapdába fogtuk magun-
kat csipni, mellyből nincs menekvés, ha csak anticon-
stitutionalis, azaz szabad értekezés és többség nélküli
uton nem.

Mik után ugy gondolom világos, hogy az általam tár-
gyalt és roszalt eljárás ut valóban helytelen, 's nemcsak
azért, mert azon, mint észrevehette a' tisztelt olvasó,
alkalmasint már első stadiumában megakad minden na-
gyobb szerű, hanem főképp azon okból, mert minden to-

vábbi nagyobb szerű haladást, mellyet Magyarországnak,
hol kivált anyagi tekintetben olly annyira hátra vagyunk
közös pénzbeli részvét nélkül nem eszközölhetni, mint
szinte láttuk, constitutionalis formákban teljességgel
lehetetlenül tesz, és ekkép azon szomorú dilemmába
helyezi a' hont, hogy vagy legelső nagyobb szerű lépése
után ismét előbbi tespedésébe süllyedjen, vagy alkotmány
kivüli formák segítségével lépjen elő.

A' nagy terjedelmek tulajdonosa, ha czekek na-
gyobb jövedelemre emelni akarja, sem cselekszik jó lo-
gica után, ha disponibilis pénzek nélkül sok részletek-
kel a' körül zsi bszasztja tehetségét, hogy mi mindent
volna életbe léptetni jó, mert illy eszközés által ha
természetileg nem bizalmas, egyedül hasztalan légvá-
rokat épít, ha ellenben merész, mint honunkban száz-
ezernyi a' példa, tönkre teszi magát. Szerezzen előle-
gesen derék hitelt magának az illyes, mellyből bőven
merithetni, és aztán tervezzen okszerintleg, 's gyümöl-
csöt aratand, ha pedig nem bír szerezni magának hitelt,
folytassa ügyeit, minél egyszerűbben, mert így ha nem
virá zzik is fel, legalább idő előtt el nem hervad.

Még egyes birtokosnál, kiben ekkép unitas van,
vagy illyest legalább feltehetni, sem czeletra vezető, va-
lami terv előleges kijelelése, de még ennél is meg nem
akadó pénzforrásnak kinyitása első; 's ha ez áll, a'
mint valósággal áll, akkor annál kevesebbé józan illy
eszközlés honi investitiók kérdését tekintve, 's pedig
mert statusban és kivált nálunk nemcsak bel szerke-
zetünkhez és kül körülményeinkhez, de szétágzásra
hajlandó egyediségünkhez képest is minden van inkább,
mint unitas.

A' kérdés, melly körül itéletem szerint political
eljárásunk főtényezőinek mozognia kell, az: akarunk e
nemzetileg ujjaalakulni, vagy beérjük-e eddigi ringy-
rongy foltozással. Ha ez utolsóhoz hajlunk, ám akkor
-----azonban nem, mert ez lehetetlen, és ekkép ez e-
setet fel sem téve, mint tényt megállapítottunk akarom
venni, hogy mind azok, kik e' sorokat olvassák, 's kik-
re okok által hatni 's velük frigyre lépni kívánok, nem-
zetileg, és ekkép igen sokakban egészen uj gyökerileg
vágynak alakulni. 'S ha így, akkor, mennyire pénzbeli
előlegezéssel és együttmunkálással közelíthetni e' cze-
hoz, vagy inkább: vethetni meg e' czelelnak alapját — 's
illy alap nélkül semmiben, de még szellemiben sem me-
hetni igen elő — akkor egyezzünk meg az én logicámban,
a' helyett t. i., hogy külön terveink miatt tán egymásra
puskázgatnánk, egyesüljünk inkább minden tehetsé-
günkkel valami bő kincsforrás megnyitásában; mi ho-
nunkra nézve éppen azon logica volna, mellyet a' fel-
hozott földbirtokos esetére jegyzék ki leghelyesbül, 's
melly logica statusgépezetinkre alkalmazva, mit csak az
eddig mondottak után sem tagadhatni, bizony egy kis-
sé meszebbre terjed, mint mind azon honszeremesek-
nek szerelmesekhez illő combinatioja, kik jóllehet szü-
net nélkül hordják ajkaikon a' haladás szent ügyét, 's
mind azokat gyanuval 's néha legméltatlanabb gyanuval
érintik, kik chorusukba nem intonálnak, azért a' hala-
dásnak de csak legelső lépészetit sem fogják fel kellő
mélységében, a' teendő második lépésrül, valamint ar-
rul, hogy néha az első lépés, melly nem volt logikai,
már a' legközelebbit is megakasztja 's lehetetlenülé te-
szi, mint tenné például a' flumei, vagy bármily más
több milliókra rugó ügy, nem is álmodnak.

E' cikk folytatása a' jövő számban következik.

Gr. Széchenyi István.

Országgyűlési közlemény.

CXVI. d. kerületi ülés dec. 2án. Telt igé-
rünkhez képest ime közöljük ama tekintélyes tiszai kö-
vet azon előadását, melly a' junius 29diki határozatot
illetőleg fölkiáltással elfogadtattott. Egy törvénytelen és
botrányt okozó események valánk tegnap tanú; törvény-
telen, és botrányt okozó azért: mert Horvátországnak
követei, kik eddig a' t. KK. és RR. határozatát, mellyet
f. év jun. 20kán törvényesen hoztak, tisztelék, kik azt
eddig megszegni nem merék, felbuzdítva az oct. 12-ről
érkezett kir. leirat által, tegnap azt tetlegesen megszeg-
ték; mert továbbá ezen tábla elnöke cselekvéseinek irá-
nyát nem a' többség határozatából, hanem egy olly hata-
lomtól véve, melly magát a' törvényeken felül véli állani,
a' helyett, hogy a' határozatot fenntartani igyekezett vol-
na, töle kitelhető minden módon javasolta ugyan a' hor-
vátországi követeknek a' magyar nyelveni felszólalást,
de köteleességökké azt nem téve, sőt alkalmat ada nekik
többszöri felszólítás és a' sorrautalás által arra, hogy tet-
legesen, több ízben a' t. KK. 's RR. határozatát megszegjék.

Illy leverő, illy szomorú helyzetben megkelletik fontol-
nunk azt, mit cselekedjünk. Én a' tegnap történeteket e-
redvényökre nézve nem sajnálom, — mert azon el-
nöki eljárás felébreszté bennem, 's ugy hiszem a' nem-
zetben is azon szükségnek érzetét, hogy a' nemzetnek egy
általa választott elnökségről gondoskodnia kell (tetszés)
de ezt törvény nélkül nem tehetjük, mert gyakorlatnál
fogva a' királyi személynök viszi a' tek. KK. 's RR. táblá-
lájánál az elnökséget, ezen gyakorlatot pedig törvény
nélkül változtatnunk nem lehet. A' gyakorlatnak tehát
állani kell, fel van azonban ébresztve a' nemzetben az
arróli gondoskodásnak szüksége, hogy az eddig részére
nem kedvező gyakorlatot igyekezék törvény által a'
a' kép változtatni, hogy a' nemzet illy eseményektől e-
zentul megmentessék. Nem akarok én elnök ö nmlsága
cselekedetének taglalásába mélyebben ereszkedni, ideje
lesz ez iránt az országos ülésben, hol napló van, az
iránt nézeteinket bővebben nyilvánítani. Én ötlet sajná-
lom inkább mint sem hogy reá neheztelni tudnék, mert ő
azon kényszerített állásában van, hogy ő nem válasz-
totja a' tek. KK. 's RR. táblájának, hanem kinevezettje
azon hatalomnak, melly köteleességül teszi neki, a' hozzá
intézett utasító parancsolatot teljesíteni; hanem, minden-
esetre meg kell tennünk mindent, mit e' részben joga-
ink megóvására tenni szükséges, ezt elmulasztanunk —
egyáltalában nem lehet. Miután a' tek. KK. 's RR. a' fel-
írást az országos ülésbe bévivék, nem lehet többé arról
szó, hogy azon határozatot, mellyet több hónapon ke-
resztüli alkalmazás, és a' királyi leirat érkezése után is
törvényesnek látunk, és mellyet törvényesnek hinni soha
életemben megszűnni nem fogok, megváltoztassuk, erről
e' teremben szó nem lehet; lehet azonban igenis arról
szó, miután tegnap tapasztaltuk azt, hogy a' horv.országi
követek félre tévén azon tiszteletet, mellyel minden tag-
ja ezen testületnek a' végzés iránt viselteni tartozik,
tisztá makacságból, még mielőtt ezen tárgy ő felsége és
a' nemzet közt megvitattott volna, azon állapotot és ha-
tározatot, mellyet elismértek az által, hogy 5 1/2 hónapig
hallgattak, megsértették, és pedig tetlegesen sértették
meg, gondoskodnunk kell tehát az iránt, hogy azon
botrány, mellynek szomorú tanúivalánk, többé ne is-
mételtessék. Én tehát azt látom, hogy nekünk azon mód-
hoz kelletik nyulni, mellyet senki, még a' hatalom is
kétségbe nem vonhat, 's ezen mód vélekedésem szerint
az, hogy 1) a' tek. KK. és Rk egy a' kerületi ülésben
megállapítandó ovásban kijelenténék azt: hogy a' tek.
Kk és Rk az elnökségnek tegnap cselekvését, melly szer-
int ő nemcsak hogy nem kötelezte a' horvátországi kö-
veteket a' határozatnak megtartására, sőt őket felszólít-
ván, többszöri szólásra mintegy alkalmat nyújtott, az
általuk történt határozatnak tetlegesen megszegésére, to-
vábbá ünnepélyes ovást kívánok tenni elnök ö nmlgának
azon cselekvése ellen, miszerint törvénytelennek mondá
ki a' tek. KK. 's Rknek törvényen alapuló végzését,
mellyet annak nem mondhat, és törvénytelennek mondá
ki azon végzést, mellyet maga a' junius 20ki ülésben bár
észrevételét iránta megtéve ki mondott, de a' reá követ-
kezett junius 28ki ülésben, midőn a' horvátországi kö-
vetek ovásukat beadták, a' követ orakat oda uta-
sítá, hogy magokat a' tek. KK. és RR. végzéséhez al-
kalmazzák, 2) mi magukat a' horvátországi követeket
illeti: kijelentendőnek vélném a' hozandó végzésben,
hogy mi azon határozatul, mellyet junius 20án hoztunk
és mellynek törvényességét világosan megmutattuk azon
felírásban, melly az országos iratok közé van téve, semmi
szin és ürügy alatt nem állunk el, és azt meg nem vál-
toztatjuk, — addig azonban mig azon nyomasztó körü-
lmények, mellyek felírásunkban is kifejezvék, megszü-
ntetve nincsenek, 's minthogy tetlegesen megszegés ellen,
tetlegesen erőszakot használni a' t. KK. és RR. méltóságá-
val egyáltalában meg nem egyez, ugy vélem, hogy a'
tegnapi eseményeknek visszajövetele egyáltalában nem
emelné méltóságunkat, sőt aggasztólag inkább súlyosi-
taná állásunkat, és megmutatná a' világnak azon szomo-
ru példát, hogy van egy törvényhozás, mellyen két tag
magát felül állítva lenni véli. Én tehát bátor vagyok
indítványozni azt: hogy a' junius 20ki határozatra néz-
ve nyilatkoztassuk ki, hogy azt ezentúl is törvényesnek
ismerjük, 's annak változtatásához nem járulhatunk
mindaddig, mig a' jelenlegi nyomasztó körülmények meg
nem szűntetnek, azonban ha a' horv.orsz. köv. nem szün-
nek meg tetlegesen, és erőszak utján föllépni a' törv. sen
bozott határozat ellenében, akkor mi erőszakot erőszak-
kal visszatartani nem fogunk, hanem nem fogjuk tekin-
tetbe venni előadásait, és csak egyedül a' magyar nyel-
ven kimondott kiejtéseket, és beszédeket fogjuk ma-
gyar naplóba iktatni. Ez által hozzá nyulunk azon san-

ctióhoz, me-
lajdonunk -
kinek másna
az ország
sitassanak,
kalmazzák,
's Rk hogy o
tán és egyed
lája méltósá
tett jogát m
azokis, kik
rozat felüg
rátságos ke
nyos jogain
más kimene
fentarthatn
közöttünk s
botrányos j
tudtak 5 h
volna még
Egyesüljün
részről a' t
ment, más r
és határoz
indítványon
felkiáltás:
LX.
nél dec. 5
határozat,
nyelv és ne
RKnek a' r
mnga a' k.
ovási okira
felolvasása
nyilatkozo
elnöki eljá
ból kötele
Igen könn
sleges hely
naplóból i
Hibáméva
én egy ny
csak a' tel
én fejedel
annak is s
ségem van
Maj 24én
vetek mag
vélemény
vény nélk
okaimat,
abban, h
Junius 20
a' horvát
saik figye
's midőn
lőadnám,
szülte az
tem mind
nek kötel
lembe ne
előbbi vé
ványítam
mondom
is mond
miszerint
sem czele
tak be a'
ni, de m
sok ellen
ból: mi
ovást ér
vanatol
mint szo
mondám
mindig
én ugya
még kár
a' dupli
követter
log kie
Lám mo
itt, a' h
és meg
vetek h
ket a' t
En azt

ctióhoz, mely hatalmunkban van, mert a' napló ön tulajdonunk — a' naplórói rendelkezni rajtunk kívül senkinek másnak joga nincs, 's ehez hozzá tenném azt, hogy az országos napló — bírálók egyenesen oda utasítsanak, hogy magukat szorosán ezen végzéshez alkalmazzák. Ez véleményem, 's engedjék meg a' t. KK. 's Rk hogy obbeli véleményem következtében, mely tisztán és egyedül azon indulatból jő, hogy a' t. KK és Rk táblája méltóságát fentartsuk, és a' nemzetnek veszélyeztetett jogát megóvjuk, arra kérem a' t. KK és Rk, hogy azok is, kik a' leirat következtében a' Junius 20ki határozat felfüggesztésére szavaztak, nyujtsanak nekünk barátságos kezeket, hisz őket is szintugy érdeklí alkotmányos jogaink veszélyeztetése, mint bennünket, más út, más kimenetel nincsen, mely által e' tábla méltóságát fentarthatnók. Egyesüljünk tehát, 's ha nem lett volna közöttünk szakadás, talán nem lettünk volna tegnap azon botránnyos jelenetnek tanúi, mert ha a' horvát követek tudtak 5 hónapig hallgatni, bizonyosan hallgathattak volna még egy pár napig, míg a' felírás fel ment volna. Egyesüljünk tehát, és nyuljunk azon módhoz, mely egy részről a' tegnapi szomorú jelenetnek ismétléséről megment, más részről pedig fentartja jogunkat az elnökség, és határozatunk ellenszegülői ellen, 's így bátor vagyok indítványomat a' t. KK és Rk pártfogásába ajánlani (köz felkiáltás: elfogadjuk!)

LXXIX. orsz. ülés egyedül a' KK. és Rk-nél dec. 5kén d. e. 10 órakor. Tárgy: dec. 2iki határozat, a' kir. leíratra kelt felírás, utóbb a' magyar nyelv és nemzetiség tárgyában 5ik üzenete a' t. KK. és Rknek a' m. főRRhez. Megérkezvén kir. személynök ő nmga a' k. elnökségtől átvette a' dec. 2án elhatározott ovási okiratot, minek a' nádori ítélő mester által történt felolvasása után kir. személynök ő nmga illy formán nyilatkozott: Tek. KK. és RR! a' felolvasatott iratban elnöki eljárásomról is tététvén említés, ezen körülményből kötelességem vált némelly észrevételeket tenni. Igen könnyű lesz számot adnom, mert minden közönséges helyen és nyilvánosan történt itt, miként az a' naplóból is kitűnik, annál fogva minden világosan áll. Hibámé vagy jó oldalam nem tudom, elég a' hozzá hogy én egy nyílt levél vagyok, kibe minden láthat. És ha csak a' tek. KK-hoz kellene szólanom, rövid lennék, de én fejedelmemnek 's a' statusnak is szolgálja vagyok, 's annak is szintugy mint nemzetemnek bizodalma szükségem van; tehát eljárásomat okokkal fogom igazolni. Maj 24én volt e' teremben arról szó, hogy a' horvát követek magyarul szóljanak, magok azok, kik most más véleményben vannak, azt mondák, hogy a' horvátokat törvény nélkül kényszeríteni nem lehet. És én előadtam okaimat 's velünk ellenkező véleményűek megegyeztek abban, hogy erre nézve csakugyan törvény kívántatik. Junius 20án pendült meg itt legelőbb azon eszme, hogy a' horvátországi követek diák nyelven tartandó előadásait figyelembe nem vétetvén, a' naplóba ne menjenek, 's midőn ezen megpendített eszmére észrevételeimet előadnám, hirtelen egy másik vélemény keletkezett, mely szülte az ismeretes Junius 20ki határozatot. Én elkövettem mindent, mi egy ellenkező véleményen levő elnöknek kötelessége: azonban látván hogy előadásaim figyelembe nem vétetnek, ülés végén, azon esetre, ha az előbbi véleményűek, ez utóbbiakhoz átmenendnek, nyilvánítam, hogy a' többség akaratját határozatnak ki mondom. A' mint hogy a' két vélemény egyesülvén, ki is mondtam a' végzést, de olly világos megjegyzéssel, miszerint én a' Jun. 20ki határozatot sem törvényesnek, sem czélszerűnek nem tartom. Junius 28kán ovást adtak be a' horvátországi követek, mit némellyek bevétetni, de minthogy diák nyelven volt fel nem olvastatni, mások ellenben egyszerűen visszavetvén kívántak azon okból: mivel a' többség határozata ellen egyes hatóság ovást érvényesen nem tehet. Én miután ez utóbbi kívánatot a' többség által láttam pártfogoltni, az ovást mint szokáson kívülit be nem vettem. Mind ezeket azért mondtam el illy terjedelmesen, hogy kitessék, mikép én mindig egy uton szoktam járni, és nem áll az, mintha én ugyan azon határozatot néha helyeslettem, néha ismét kárhoztattam, mert előttem nincs utálatosabb mint a' duplicitas. Elnöki kötelességem szerint mindent elkövettem, mindent megtettem mit csak tehettem, a' dolog kiegyenlítésére. E' közben megjött a' királyi leirat. Lám mondom ez iránt is elkövettem mindent mit lehetett itt, a' horvát követeknél, és másutt is isten látja lelkem. És megjött a' péntek (dec. 1ső napja). A' horvát követek hosszú hallgatás után jónak látták felszólalni. Őket a' t. KK. rendre és magyarul szólásra utasították. En azt mondtam a' sor rajtok van. Később midőn a'

Junius 20ki határozat fentartására felszólítottam, én a' horvát követeket kértem, vennék szívökre a' Rk közös kívánatát, én a' tek. Rknek ismételve kijelentettem, hogy a' javaslatnál tovább nem mehetek, mert sem physical sem moralis kényszerítés nincs hatalmamban. Később kerületi ülés kívántatván, én ezt nem ellenzém 's az ülést kerületi alakulni engedtem. Itt kiki látja, hogy ezen utolsó ülésben nem volt szó a' Junius 20ki határozat törvényességéről, mert ha törvény van, akkor a' szertint kelle valaitélni, csak arról volt szó, vajjon a' horvát követeket, kiknek joguk van szólani, lehet é arra kényszeríteni hogy magyarul szóljanak? én akkor is azt mondtam most is azt mondom, hogy törvény nem lévén, nem lehetett 's nem lehet. És most ezen eljárásom ellen határozatott kerületileg a' felolvasott ovás. A' mi ezt érdemre nézve illeti az mondatik benne, hogy a' horvát követek a' Junius 20diki határozatot tetteleg megszegték, az elnök pedig őket annak megtartására nem kötelezte 's a' rendet fentartani nem akarta. Én azt mondom, hogy a' határozat törvényességét csak úgy mellesleg per tangensem vettem kérdésbe, a' mennyiben azt mondtam, hogy neki törvényes kényszerítő erőt nem tulajdonithatok. Az mondatik továbbá az említett ovásban, hogy a' t. Rk a' horvát követek erőszakoskodásának nem akarnak erőt ellenébe szegezni. Ez utóbbi az én véleményem is; sőt én azt is mondtam, hogy engem a' törvény is tilt. Egyébiránt ha azt gondolják a' t. Rk, hogy ezen uton lehet kiszabadulniok a' bonyolodásból, ám lássák, én nem szeretem az ovást, de vannak idők és helyzetek, midőn az embernek, ha hiszi hogy jó uton van, minden felül kell emelkednie. Én meg voltam győződve, hogy ha a' tek. KK. kívánságát teljesítettem volna, akkor hazám javát mellőztem volna el. Ha meg kell lenni ezen ovásnak, ám legyen, én utódomjavára is csak azt mondom, hogy másképp nem tehettem. Botránnyak neveztetik az, mi a' dec. 1ső napi orsz. ülésben történt. Én azt mondom, botránny sem én, sem senki, sőt a' horvátországi követek sem követhettek, hanem hogy lármával történt az illyes jelenet, a' dolog természete hozza magával. De vissza kell utasítanom azon vádat is mintha én magamat a' t. KK. és Rk. felibe emeltem volna. Tek. Rk! ember nics Magyarországon, ki olly kevéssé kívánczozzék fölemelkedni mint én, nemesak fölibe nem emelkedtem én a' t. Rknek, sőt a' törvénynek vettem magamat alá. En nem azt mondtam, hogy határozatuk nem törv. es, hanem hogy annak törvényes kényszerítő ereje nincs. Azt hogy én rendbontásra 's tetteleges erőszakra szolgáltattam volna okot tagadom, és tudom hogy ha ezen urak (a' horvát követekre mutava) igazságosak, elfogadják ismerni, hogy a' dolog kiegyenlítésére senki a' t. KK. és Rk. közül annyit nem tett mint én. Ezt magok a' horvátok jól tudják. Ezek azok miket az ovás iránt megjegyzendőknek véltem, már csak azért is, mivel az elnök iránt minden testület figyelemmel lenni tartozik. Egyébirát történnék bármi is, engem elnöki eljárásomban a' törvény szava és hazám java vezérelt, én nyilván számot adtam és nyugodt lélekkel ülök le. Ezután egy vég megye megőlemedett követe emelt szót: Latinul kezdem beszédemet, mert ezt a' horvát követeknek is megengedik: omnia jam fient, fieri quae posse negabam. Itt arra akarnak bennünket szorítani, hogy mi magyarok Magyarország gyűlésén diákul tanácskozzunk, amott pedig az ő karpátok törvében egy különböző ajku népekből álló megye engemet követet határozottan oda utasít, hogy a' magyar nyelvet e' teremben kiutasítsam ne engedjem, és én azt nem is engedem; nemcsak azért, mivel nincs törvény, mely ellenkezőt parancsolna: hanem az ugy nevezett convenientia szabályainál fogva is, melynek elve az: Si fueris Romae, romano vivito more, si fueris alibi, vivito sicut ibi. Midőn tehát horvát követek itt, hol 200 követ magyarul szól, és ők maguk is jól tudnak magyarul, még is diák nyelven beszélnek, valóságos botránnyt követnek el. Végül ámbár nádor ő cs. k. f. azon figyelmzettetését, hogy az egyik táblánál mondotakat a' másiknál felidőzni impartialis dolog, tisztelem, azonban ez uttal tudományomata a' naplóból meríteni szabadnak vélvén, kénytelen vagyok ovást tenni a' m. főrendi táblánál ülő horvátországi követ azon minapi állítása ellen, miszerint azt monda, hogy Magyarország több megyéiben jelesül Arad, Liptó, Mármaros sat. vármegyékben tanács közben maiglan istót és oláh nyelv használtatik. Ezt én meggyemre nézve, ki annak több mint félszázados táblabírája vagyok, kereken tagadom. Ezután egy követ a' Junius 20ki határozatot lelkesedés szüleményinek lenni megismeri, de azt hiszi, hogy ezért a' t. Rknek soha sem leend okuk elpirulni, részint mivel igazságos, nem

fogván meg senkit jogától, méltányos, nem törvénytelen, sőt jogszerű; részint mivel alkalmat adott a' nemzetnek megismerni, kik nemzetiségének 's előhaladásának gátjai, részint végre, mivel a' hazafui lelkesedés és ingerültség dícséretet érdemel. Ezután átment az illyrismus fejtegetésére, 's megjegyzé, hogy a' horvát követek tetteleges ellenszegülése botránny és az anya nemzet iránti tiszteletről megfeledezés. Utóbb külön választva a' n. m. királyi személynök személyét annak hivatalától, kikelt annak decemb. 1ső napi eljárása ellen, a' mennyiben a' Junius 20iki határozatot fen nem tartá, 's az 1723. 7. t. oz. melynek helye lett volna, nem alkalmazá, de különösen azért is, mivel a' kir. leirat iránt kerületileg föltett felírásnak a' mgos főRkhezi átvitele e' miatt akadályoztatott. Királyi személynök ő nmga megjegyzé, hogy a' mit előtte szóló a' kormányról állított, azt a' követekezés fogja tisztába hozni. Az továbbá, mintha a' felírásnak a' m. főRkhezi átvitelét ő gátolta volna, tagadja; mivel a' pénteki ülés csak a' miatt szakasztatott félben, hogy a' többek által kívánt kerületi ülés megtarthassék. Most egy megye tekintélyes követe emelt szót. Minden tárgy iránt — ugymond — különbözők lehetnek a' vélemények, azt hiszem hogy mindenki hibázhatik, és ezt hiszi egyik vélemény felekezet a' másiról különösen a' politcái téren, mert itt nincs mathematicai bizonyosság, így meglehet mi hibázunk, meglehet az ellenkező véleményűek. De ha mi hibázunk, ne keressünk azért husvéti báránny, melynek vére hibáinkat elmossa, hanem lakoljunk magunk. 'S épen ez az egyik oka hogy én személyességekre a' tanácskozást át nem viszem, második oka a' pénteki történetekben fekszik, melyek után kötelességünk az ingerültséget eltávoztatni; és e' részben a' közvéleménynek, ha előtte nem lehet, legalább ellenejárni. 3ik oka annak, hogy minden személyességet kerülni akarok az, mivel az intrigueknek nem akarok vak eszközül szolgálni. Én nagy erakkal társalkodni nem szeretek, nem cynismusból hanem, mivel érzem, hogy lelkiütem nincs az ő társaságukhoz idomítva, annyit azonban mégis gyanitok, sőt bizonyosnak tartok, hogy ezen országgyűlésen vannak emberek, kik másoknak ingerültségét, személyes érdekük előmozdításául akarják kizsákmányolni. De én nyíltan kimondom, hogy én ő excellentiáját szívben jó 's becsületes hazafinak tartom (felkiáltás: mindnyájan) hibája tán csak az, hogy egy kissé engedékeny volt 's a' felső parancsoknak nem állott eléggé határozottan ellenükbe. Ha ezen végzés tán változást csinálna az elnöki székbén, ám történnék akármi, jöjjön elnök a' királyi táblától, vagy cancellariától, annak az elnöknek nervusai csak lesznek, és mi tettel fogjuk bebizonyítani, hogy mi ön választottuk elnököt akarunk. Midőn a' Julius 20ik határozat hozatott, azt hittük, hogy azt az elnök fen fogja tartani. Azt hittük hogy a' horvátországi követek ha az elnök által intetnek, nem szólólandanak diákul: hanem inkább elhagyják az országgyűlést. Mivel azonban az elnök a' rendet fentartani nem akarta, ovást kellett tennünk. Azt mondom, hogy ez egyetlen segély volt, hogy mi a' horvát követek nyilatkozásait figyelembe nem vesszük. Ez a' Junius 20ik határozat kiegészítése, és egyszersmind út arra, hogy a' nemzet és kormány közötti össze ütközést, kiegyenlíthessék. Azt mondom: kényszerítve voltunk ez ovás tételre, miután elnök a' rendet fen nem tartotta. E' végzésre 's illetőleg ovásra kényszerítettünk, mert a' december 2ik határozat előtt és így a' pénteki ülésben Horvátország követei erőszakkal akartak beszélni, mi hogy őket megakadályozzuk, dolgoztunk tudónkkal, valamint dolgoztunk volna kezünkkel is. És most mit teszünk? beszédeiket tekintetbe nem vesszük és naplóba nem iktatjuk. Most tehát ők jönnek azon állapotba, melyben mi valánk t. i. ha hallatni akarják magukat tudójeket megfeszítve, jobban kell kiabálniok. Én hát e' végzéssel meg vagyok elégedve, mert miután a' királyi leiratban azon elv állítatott fel, hogy egyes hatóság utasítása olly erős, miszerint annak a' hatóságok többsége kénytelen fejet hajtani: én nyíltan kimondom, hogy ha a' Junius 20ik határozat fen nem tartatnék meggyem utasításánál fogva egyedül is képes leendek a' horvát követeket elhallgattatni; mert azt hiszem, hogy a' királyi leirat szelleme szerint egy megye utasítása mindig bir annyi erővel. Mi hát ezen végzésünkre nézve igazolhatjuk magunkat, és csak onnan felül várjuk a' resolutiót, mely vagy megnyugtat, vagy nem, de annyi bizonyos hogy egyik szintugy mint másik esetben tudni fogja a' nemzet hányadán van. Én a' decemb. 2ki végzés mellett állok. (Folyt. köv.)

CXVIII-dik ker. ülés dec. 6kán d. e. 9^{1/2} órakor. Elnök Fehér (Heves) Bachó (Trencsény);

jegyző Vukovics; naplővivő Zsoldos. Tárgy: megyei kihágások iránt kirendelt kerületi választmány munkálata. Miután elnökség jelentést tén a felől, hogy kir. személynök ő m. az élelmezési és szállásolási munkálattal kívánna orsz. ülésben vizsgálat alá vonni, e kívánság elfogadtatott; V. követe szinte előterjesztvén, hogy báró Smerzing nyugalmazott ezredes (kinek meghívására már több ülésben vala szó) az 1827: 42 t. cikkben honosítottván a díjzítés elengedésével, többé meghívásának eszközése körül semmi kétség 's akadály fen nem forog, és ez szintén eszközésbe veendőnek nyitványított: a' megyei kihágások után kiküldött kerületi választmányi munkálat tárgyalása kezdetét meg 's Vukovics (Temes) jegyzővé kikiáltatván elolvasá a' munkálat előjáró beszédét. Abauj megye követe ezen munkálatnak utasítása nem léte miatt továbbra halasztását sürgeté, de kívánata mellőztetvén a' ker. választmányi jelentés előbeszédének felolvasása után olvasatott az 1. §: mely a' tisztújító szék tartásának idejéről szól. — Itt kérdés keletkezett a' felett: 6 ragy csak 3 évre választassanak e' a' tisztviselő? Voltak kik 6 évben sürgetének egyszer tisztújítást; azon okfölből indulván ki, hogy a' választások minél gyakrabban fordulnak elő a' nagy nép tömeg (választó) által gyakrabban gyűjtetik össze 's boroztatik le 's így adatik alkalom csavargásokra 's öldöklésekre, ha tehát 6 évben esnék meg a' tisztújítás egyszer: ezen visszaélések nem történhetnének legalább olly hirtelen egymásután; továbbá mert a' kir. városokban is az új rendezési munkálatban 6 év rendeltetett: és végre, mert a' tisztviselő első és második évben alig tanul hivataloskodásába 's már a' 3. adik évben arról gondolkodik, széllyel járván fa uról falura patronusokat szerezni, hogy hivatalában megmaradhasson, így jelen költségeit jövődjének feláldozván, hivatala viselésében hanyag, 's az igazság kiszolgáltatásban személy-válogató szokott lenni. Egy más megye követe ellenben 3 évet kíván, azonban minthogy megyéje tapasztalásból tudja a' választásokkal egybekötött szokott zajos kicsapongásokat és kihágásokat: innen utasítása szellemében, a' nagy néptömegnek egy helyre gyűjtését akadályozni 's a' tisztválasztást kerületek vagy falunkint eszközölni ohajtáná (zugás). Egy tisztai tekintélyes követ következőkben nyilatkozott: Vannak megyék, hol 6 sőt 15 évben újított meg a' tisztválasztás, 's mégis e' hosszas idő alatt sem a' tisztválasztási zavarások nem enyésztek el, sem a' tisztviselők kötelesség-hűbbekké 's pontosabbakká nem lettek. A' mely tisztviselő 1 vagy 2 év alatt tanul be hivatalába, az ollyanra nézve tisztító tűzként szükséges a' 3 évben történendő választás, mert a' megye 's törvényhatóság java igényli, hogy az olly hivatalviselésre nem alkalmas egyének 3 év multán maradjanak ki. Kir. városokban a' dolog egészen másképen áll, mert ott a' rendezés az egész beligazgatásra ki van terjesztve, itt pedig csak a' választások körül előjön szokott zavarok gátlása 's megakadályozásáról, nem pedig egész megyei szerkezet rendezéséről lehet szó. A' tisztújítások határidőjét húzni vonni 's messzebb terjeszteni inkább a' kormányoknak van érdekében mint a' nemzetnek. Tartsuk meg tehát a' választás idejét úgy, a' mint most áll, a' mint legtöbb törvényeinkben azt biztosítva találjuk. Egy más megye követe mintegy folytatá az előtte szólottnak beszédét, mondván; nem a' népben és néptömegben van választási zavarásoknak oka: hanem az egyedekben kik a' hivatalokat va lasszák. Igen! azon egyedekben, kik hűsöklök 's roppant capacitacionalis argumentumaikkal fellépnek 's vesztegetik meg a' tömeget. Van a' népnek annyi természetes esze, hogy a' jó és rossz igazságos és igazságtalan tisztviselők közt párvonalat húzni tud, 's azokat egymástól megkülönböztetni képes. De mi hivatal-szomjas emberek, mi magunk önjük beléjük csak nem erővel az abroncsban forró bizodalmat 's midőn a' bizodalomszerzés ezen módja, a' mi igen természetes, zavarásokat és rakoncátlanságokat idéz elő: bámulunk és panaszkodunk, hogy olly iszonyu látványoknak vagyunk tanui. Hat évet határozni a' tisztválasztás megújítására — és pusztán azon okból, hogy így zavarások ritkában tűnnek majd elő, annyi volna, mint kijelenteni világosan, hogy azoknak gátot vetni vagy nem akarunk vagy nem tudunk. Legyen tehát minden 3 évben tisztválasztás Borzadok azon embertől a' ki hivatalát azon öntudattal valalja el, hogy azt tovább is vigye 3 évnél 's azt szeretném hogy a' zöld asztalnál mind kiszolgált alispánok ülnének táblabírákúl. Most egy más megyei követe került a' sor, mivel ugymond, hogy az egész megyei szerkezetnek maradni kell, 's a' Rk annak korlátai között csak az orvoslás, nem pedig megyei

egész szerkezet radicalis elrendezése körül foroghatnak: jobb lesz most a' 3 év mellett maradniok és a' 6 évet a' megyei szerkezet lehető gyökeres rendezése alkalmával sürgetniök. Mi a' kicsapongásokat illeti, azoknak főoka a' főispánok éa hivatalra vágyók egységökben fekszik. De ezen okok a' 6 év mellett is állanak. Szükség tehát vigyázni, hogy valamikép a' restauracionalis jog el ne játszassék. Mert, gondolóra kell venni, hogy minél tovább üzetik az általános restauratio ideje: annál több alkalom nyílik a' partialis restauratiókra és helyettesítésekre, innen következnek aztán a' legtöbb megvesztegettetések 's kisül végre, hogy a' restauratótóra kormány fél, az neki teher: nekünk pedig halasztgatása veszélyes, szabadságunknak ártalmas. A' néptömegnek szölvő a' kicsapongásokat nem tulajdoníthatja, 's azt hiszi Montequivel, szerencsés instinctusa van, megválasztani a' választani a' jó tisztviselőket a' rosztól. Nincs tehát mit félni a' néptől, mert az capacitatio nélkül is tud választani, és ha megszűnnek a' bujtogatások: megszűnnek a' nép zavargásai is. Egy dunántúli követ szinte a' 3 év mellett szavaz. Ha a' megyék mond szölvő volnának rendezve mint a' kir. városok: a' 6 év is elfogadható lenne; de miután az administratio garantiája a' választásban áll, nem volna helyes azon garantián gyengíteniük addig, míg megyéink rendezve nem lesznek illy értelemben nyilatkozván még némelyek kik a' tisztújító szék tartásának hosszabb időre halasztásával a' veszedelmes tiszturalomnak vélnék kaput tártani a' többség pedig szavazást sürgetvén: az megis kezdetét e' kérdés felett 3 vagy 6 év alatt tartassanak e' a' tisztújítások? Mire 30 megye 15 ellen a' tisztválasztásnak 3 évenkénti megújítását az a' szerkezetet fogadta el. A' 2ik §ban egy követ sanctiót kívánt azon törvényre nézve, miszerint a' megye főispánja három év elteltével a' tisztújítást megtartani köteleztessék. Azonban egy másik követ sanctiót a' hivatalos visszaélésekre nézve a' büntető törvénykönyvben talál, itt inkább arról kívánna említést tenni, hogy a' KK és Rk által azon esetre, ha a' megye főispánja három év elteltével a' tisztújítást bármely okból meg nem tartaná kiűzött idő érvényes legyen, még akkor is, ha a' főispán későbbben mást tűzne ki. De a' kívánság mellőztetvén, a' többség a' szerkezetet fogadta el. A' 3ik §ra észrevétel nem tétetett. A' 4ik §ból Vukovics kerületi jegyző javaslatára e' szavak: „minden késleltető beszéd vagy tanácskozás mellőztetvén pontban“ nehogy visszaélésekre szolgáltatassanak alkalmat, kihagyattak. Az 5ik §ból egy követ a' bábákat kihagyatni, 's orvosi bizonyítvány mellett közgyűléseken megválasztani, egy másik követ pedig levéltárnokokat szinte kihagyatni, és a' minden tisztújítás alkalmával választás alá eső hivatalok közé soroztatni kívánták. Az első indítvány elfogadtatott, az utolsó megvitatása más napra halasztatott.

CXIX. ker. ülés dec. 7. Kerül. és országos ülések mind két táblánál. Tárgy: Kerületi ülésben k. városok rendezése iránti üzenet meghitelesítettik, és a' megyei kihágások iránti munkálat tárgyalatik. Országos ülésben több apróbb üzenet és katonai szállásolás 's élelmezés 1) **Kerül. ülésben** Palóczy mint a' kereskedési választmány jegyzője utasítást kért a' vukovári és eszéki vasutak iránt, 's ezen kérelmét írásban foglalva benyújtotta. Mi felolvastatván, közíratra boesztatott, és tárgyalása a' következő kerületi ülésre halasztatott. Ezután Szentkirályi mint kerületi jegyző meghitelesítés végett felolvasá a' királyi városok rendezése iránti munkálat tárgyában készített üzenetet és azon munkálatra 395ik §tól kezdve tett észrevételeket. Mind kettő csekély változással helyben hagyatott. Majd Zilah városnak az országgyűlésre beadott folyamodása olvastatott fel, melyben kéri a' rendeket: hogy a' részek visszacsatolásánál törvényes kiváltságaira tekintettel legyenek. Minek tudomásul vétele után a' megyei kihágások iránti munkálat tárgyalása folytatott 's a' tegnapi tanácskozás folytatában, azon kérdés tüzetett ki; vajjon a' megyei levéltárnokok minden 3dik évben választassanak ő vagy pedig mint a' szerkezetben javasoltatik örökösen megtarthassák hivatalaikat? A' Kk e' kérdést szavazás útján kívánták eldönteni. Es 24 megye 23 ellenében a' szerkezetet hagyta helyben. Utóbb ezen kérdés tétetett föl: vajjon a' becsületbeli tisztviselők választassanak e' v. a' főispán által neveztesse-nek? azonban közelgetvén az orsz. ülés ideje az e' kérdés fölötti tanácskozás elhalasztatott. Végül Békésmegye követe jelenté, hogy az általa meghívás végett előterjesztett idősb és ifjabb Bolza József és Mitrovsky grófok meghívó leveleiket időközben megkapták, 's en-

nek folytán kérte az érdembeli üzenetet és felírást ehez alkalmazni, 's a' méltóságos főRket ezekről tudósítani.

2) **Országos ülésben** kir. személynök ő nm. Eljenzés közt lett megérkezése után, kerületi elnökség következő iratokat nyújtott át orsz. ülésbeni tárgyalás végett: 1) a' katonai élelmezés és szállásolás tárgyában kelt üzenet felírást és észrevételeket. 2) Az országos választmányok iránt készített üzenetet, határozatot és törvényjavaslatot. 3) A' részek visszacsatolása érdemében tett üzenetet és felírást. 4) A' Pesten építendő országház iránti üzenetet. Végre 5) a' verificationalis választmányok Zala, Szeben, Szatmár és Varasd megyék 's illetőleg városok követeinek megbízó leveleik iránti jelentését. Ezután az esztergami káptalan követe mint a' m. főRkhez kinevezett küldöttség szónoka tudósítá a' Rket az oct. 12ik leiratra készített üzenet és felírást 's a' dec. 1sői 's illetőleg 5ik orsz. ülésben kelt határozatnak a' főRkhez átviteléről. Kir. személynök ő mlga pedig a' szepesi 16 városoknak rendezést kérő folyamodásukat mutatá be. A' kerületi elnökség által benyújtott iratok közt a' részek visszacsatolása iránti üzenet és felírást, továbbá a' Pesten építendő országház iránti üzenetet, ugy szintén a' verificationalis választmány jelentésére kir. személynök ő mlga által észrevétel nem tétetett. Ellenben a' Rk azon határozatára, melynélfogva az országos választmányok tagjai, ha utóbb kir. kinevezéstől függő hivatalt vállalnának, választmányból ki-záratnak, megjegyzé: mikint az illyes határozatok törvényes sanctio nélkül mit sem érnek. 'S ez okbul kérte a' Rket, hogy a' határozattól állanak el. Azonban a' Rk maradjon válaszoltak. Ezután az élelmezési munkálatra tett észrevételek olvastattak 's ezzel kapcsolatban maga a' munkálat szövege is, mely közben azon pontnál, hol a' tollvívő választása miatt az orsz. választmányban keletkezett vitákról tétetek említés, az országos választmányokról készített 's törvényjavaslat' is felolvasatott. Ennek 3ik §sára, mely feljogosítja az országos választmányok tagjait, hogy tollvívő jövőre magok közül választhassanak, kir. személynök ő nm. felszólítá a' Rket, hogy ezen javaslatuktól álljanak el; részint mivel ez a' fenálló törvényes szokással ellenkezik, részint mivel egyenesen az országgyűlés elrendezésébe vág, 's így a' főRk beegyezése nem remélhető. De a' Rk szerkezetükhöz továbbá is ragaszkodtak. Ellenben köllőleg méltányoltatott kir. személynök ő nm. azon észrevétele, miszerint azon esetre, ha visszacsatolt részek a' katonaság szállásolására szolgálható épületek iránti adataikat a' Rk kívánatához képest be nem küldenék: ez ne tekintessék olly felfüggesztő körülménynek, mely miatt ezen munkát be nem rekeszthetnék. Ezután egy megyei követ, mint volt választmányi tag, kikelt a' kormánynak ezen munkálatnál abban kitüntetett hanyagsága ellen, hogy kincstári tagokat a' választmány összeülése után csak 3 hónapra 's akkor is utasítás nélkül nevezett ki. Mire nézve a' hibáztatást a' Rk többsége magáévátévén, kir. személynök ő excaja válaszolá, mikint országgyűlésen az ideje, hogy a' törvény értelme fölött a' kormányal tisztába jöjenek. Egy kárpát vidéki követ pedig a' hibáztatott eljárást azzal menté, hogy a' választmány kiküldetése nincs az 1840. 3dik törvénycikkbe tisztán kifejezve. Azonban erre egy másik követ az érdeklét e' cikk felolvasásával válaszolt, 's a' Rk előbbi nézetöknél továbbra is megmaradtak. Végül az ez érdemben készült felírási javaslat minden észrevétel nélkül felolvastatott 's a' munkálat a' 7dik lapig tárgyalatott. —

LXXXI. orsz. ülés a' m. főRknél decemb. 7én d. e. 11 órakor. Vik üzenete a' KK. és RRnek a' magyar nyelv és nemzetiség tárgyában. Az üzenet felolvasása után horvátországi bán ő exciája a' slavonai megyékre határidőül szabott 6 év ellen, melyen túltott is minden ügynek magyar nyelven kellene vitetni, és a' törvényjavaslat 6dik §a ellen, mely véleménye szerint Horvátország municipalis jogain tetemes csorbát ejtene, más alkalommal előadott okokbul hivatalos állásánál fogva ellent mondván, e' részben a' Rk javaslatát nem pártolja. Ezután ama nmlgu püspök, kinek e' tárgyban minapi indítványa a' m. főRknél többséget nyert, előadván a' tárgy fontosságát 's örveendővén, hogy immár alig van a' két tábla közt valami különbség, a' tárgy elős volta miatt késznek nyilatkozott a' 6ik §ra nézve a' Rk előbbi javaslatát elfogadni; 's azért azt, mert az több ovatossággal van írva. Egyébiránt kijelenti, hogy szándékában soha sem volt Horvátországban a' latin v. magyar nyelven kívül egy 3kat emelni tanácskozási 's törvénykezési nyelv; sőt azt hiszi a' nmlgu szölvő,

hogy ez vátorisz a' korm latin va ugynov uralom. lékozte dá: hog roznak módosi vaslatá üzenet gyedül nem ju gatni n deknok Egy fő szinte pártolt szágra törvén Rkkel tanács belvisz okbul \$ u j s dig, mi na, a' j m. bár szág l többsé mert e gülhet esenel ben ha hogy tárgy az ált Mert a czáfol tént; lálja, ség o gett c tének gyes és ezt feledk ő ksg a' Rk la mé ség n nya 's nézve zat el ellen a' kö A' m ták el zés t pana mód hoz. vasla sáva hely vány vesz lakó mell kart miut jezte zem lyek felc gam szór java min az v szá abb gye rin ban

hogy ezt maguk a horvátok sem akarhatják, mert horvátországban csak addig leend az intelligentia kezében a kormány, míg a közdolgokbani tanácskozásban a latin vagy magyar nyelv használtatik, azután pedig az ugynevezett tömegeknek, csoportoknak nyílik meg az uralom, és beteljesedik Horvátországban is az, mire emlékeztet azon böles szava, ki az athenebeliekről azt mondta: hogy ott a tudósok beszélnek 's a tudatlanok határoznak. A 7dik §ra nézve pedig a Rk üzenetében tett módosítást elfogadja. Demig egy részről a Rk ezen javaslatát elfogadja, sajnálatát jelenti más részről a Rk üzenetében iktatott azon kemény vád fölött, mintha egyedül a m. főRk volna az a i. a' törvényjavaslat föl nem jutásának. Ezen kemény vádat szó nélkül elhallgatni nem kívánván, ohajtja röviden megüzenni a Rendeknek, hogy az illyes vádaktól a főRket kiméjék meg. Egy főispán gróf és egy báró a kapcsolt részekből mint szinte a horvátországi követ a bán ö exca előadását pártolták. Ez utóbbi pedig küldői nevében Horvátországra nézve hozott határozatok 's a' felterjesztendő törvényjavaslat ellen e'ölegesen óvást tesz. Egy gróf a Rkkel egyet nem érthet, mert azok eltértek a két táblát tanácskozásaikban vezető azon elvtől, hogy a horvátok belviszonyaiba elnyomólag hatni nem kívánnak. 'S ez okból ujjolag felszólítatni kívánja a Rket, hogy a 6dik §. ujj szerkezetének végét hagyják el. Azon vádat pedig, miszerint a nemzetiség hátráltatója a főRk lettek volna. a' jövő kor, 's az el nem fogultak ítéletére bizza. Egy m. báró elfogadja a cs-i püspök javaslatát. Horvátország követének pedig feleli, miképen óvása, mellyet többség esetére előre kimondott, erővel birni nem fog; mert egyesek a többség akarátjának ellen nem szegülhetnek, míg a társas élet viszonyai szétduvva nincsenek. Igazolja ezen elvet törvénykönyvünk is, mellyben ha elő jön a kisebbség óvása, az is mellé van téve, hogy erővel birni soha nem fog. Egy főispán báró a tárgy érdemére nézve egyet ért a cs-i püspökkel; de az általa javasolt választüzenetet helyesnek nem találja. Mert a főRk miért felelnének magok igazolása végett? czáfolás pedig fölösleges, miután az egység megtörtént; a' felirást mind a két tábla felette sürgetőnek találja, 's miután a Rk is felelendvén vissza, csak ingerültség okoztatnék a két tábla közt: ennek elkerülése végett csupán szóval kívánna felelni. Horvátország követének válaszolja, miképen országos határozat ellen egyes törvényhatóság óvása figyelembe soha sem jöhet, és ezt Horvátország követe jól tudván, az illendőségről feledezett meg, midőn itt óváásával áll elő. Országbíró ö ksgé szükségesnek látja írásban felelni a Rnek, mert a Rk által felhozott vádat hallgatással mellőzni e' tábla méltóságának sérelme nélkül nem lehet; de keserűség nélkül a' legszelidebb hangon, mit a táblák viszonya 's a' mások kellő méltánylata megkiván. Az óvása nézve felhozottakra megjegyzi, mikép országos határozat elleni óváskora ö sem ad semmit, de a Rk eljárása ellen részről is szeretne óvást tenni, mert a Rk a' kölcsönös értekezés szabályait nem tartották meg. A' mennyiben a' javaslatnak csak lábát fogadták el, de fejét elfogadni nem akarták, a' mi az értekezés természetével ellenkezik 's ezt tekintve, a' Rk nem panaszkodhatnak sokat a' főRk eljárása ellen. És ezen módosításokkal hozzá járul a' cs-i püspök javaslatához. Ezen módosítással pártolták a' cs-i püspök javaslatát többen, mások a' l—i főisp. 's báró módosításával fogadták el a' cs-i püspök javaslatát. Egy főisp. helyettes báró így szól: A' cs-i püspök ö nmgá indítványát lényegére nézve én is elfogadom, de miután azt veszem észre, hogy azok, mellyeket ö exca a' két táblaközi conclusumra 's czáfolólag azokra nézve mondott, mellyekkel a' t. Rk az e' tárgy körüli eljárásunkat akarták megróni, üzenetbe kívánják foglaltatni, 's miután ez általe' jelen tárgynak annyira ohajtott befejeztetése ismét csak továbbra haladna, kötelesnek érzem én is magamat a' felszólalásra. Hogy azokra, mellyeket a' t. Rk a' conclusum tekintetéből előhozna, felelni nem kívánok, igen természetes, miután én magam is azon vélekedésben valék e' tárgynak multkor szönyegeni létekor, hogy a' 6dik §ra nézve nem tett javaslatukat a' t. Rknek el nem fogadni annyit tenne, mint a' két tábla közi conclusumot venni kétségbe. Nem az vala azonban állításomnak értelme, mit annak az országbíró ö nmgá tulajdonit, 's a t. Rk üzenetét is nem abban az értelemben kell venni, mert nem mondam én azt soha, hogy arra nézve volt már meg köztünk az egység, miszerint a' szerkezetből a' tetszésök szerinti kifejezés ki-, vagy ne maradjon; hanem annyiban mondam én létezni conclusumot: „hogy a' horvát-

tok a' törvény által elősorolt esetekben a' magyar vagy latin nyelven kívül más nem használhatnak." 's innen indulván ki, úgy okoskodtam, hogy az, ki olly kifejezést, melly tisztán e' közmegállapodáson épült, ismét tolmácsolja, elfogadni nem akar, 's olly szerkezetet javasol, mellynek ez eszmével ellenkező értelmet is lehet tulajdonítani, föl látszik forgatni akarni ezt, miben a' két tábla már meggyezett; 's hogy talán némileg igazam volt, megmutatta az akkori 's mai tapasztalás, mert hogy azon mult üzenetünkbe foglalt szerkezetet, mellyről én azt állítam, hogy nem felel meg conclusumunknak, három napi tanácskozásk után magok a' főRk is kétes, és határozatlan értelműnek ismerték el, mutatja azon körülmény, hogy szükségesnek látták egyszersmind igazolólag azt is bele tenni az érintett üzenetbe, hrgy bár olly új szerkezettel áll is táblánk elő, de azért valahogy ne gondolják a' t. Rk, hogy mi Horvátországba a' magyar 's diák nyelven kívül egy más, harmadikat akarnának behoztatni engedni; mert avagy kérdem, mi szükség lett volna ezen nem kívánt mentegetőzésre (non potita excusatio-ra)? ha ön maguk nem érzették volna a' főm. Rk szerkezetét javaslatuk gyöngéjét, mit én a' csak később beszöjt magyar ázat előtt mondom conclusumunk elleninek lenni. Miszerint továbbá mai napon szórul szóra épen azon szerkezetre állanak a' főm. Rk reá, mellyről én multkor azt valék bátor mondani, hogy azt el nem fogadunk conclusumunk veszedelmeztesére nélkül lehetetlen, szintugy igazolva van állításom; mert ha ez nem főtebbi conclusumunk eszméit fejezné ki, bizonyosan ma sem indítványoznám a' cs-i püsp. ö exca elfogadtatását 's azt a' főm. Rk sem lennének elfogadni hajlandók. A' t. Rknek e' részben tett észrevételükre tehát én részről nem felelnék semmit, de azokra nézve sem, mellyeket az üzenet végén megrovólag mondanak táblánkhoz az ügybeni eljárásról; ezeket én sem veszem ugyan magunkra; de azt hiszem, hogy elég irántuk nézeteket naplónkba iktattatni. Mellyek szerint szavazatom tehát az, hogy érdemileg járulok a' cs-i püsp. ö exca indítványához, de ohajtom, mint L. vgye főispánja is azt kifejté, csak szóval, vagy legalább igen röviden, minden egyebet mellőzve, üzentessék meg a' t. Rknek, miszerint a' választásunkra hagyott két törvény czikkből azon első, ön magunk által javaltat fogadjuk el; mellyből a' tetszésük szerinti szavak kihagyása elcsitől fogva sürgöttetett a' Rk és itt e' táblánál is sokunk által. Egy gr. a' horvát követ védelmére felhozta, miszerint a' magyar thozás előtt nem ismeretlen a' protestatio; sőt 1715ben a' protestanosoknak az volt leginkább sürgöttetett panaszuik, hogy protestatiók az országgyűlésen nem fogadtattak el. 1498—1839. pedig a' magyar országgyűlés előtt 9 protestatio tétetett. Egyébiránt a' horvát követ nem is tett protestatiót csak óvást, mit megtagadni senkitől sem lehet. Egy grófnaq sincs észrevétele a' horvát követ által mondottakra. mert itt minden tag szabadon szólhat a' sértés vagy mocskolódás határaig. Mivel pedig az általa mondott szavakat szóló feltalálja a' szótárban, és azoknak semmi szennyes értelme nincsen: azok ellen kifogása nem is lehet senkinek. De megengedi az előtte szóló gróf, ha a' horvát követ szavainak is, mint óvásnak csak annyi lesz az értelme, mint az általa említett 9 óvás közül az elsőnek, mellyről törvényhozás írta meg: *in perpetuum nihil valitura*. Szóló tehát a' horvátországi követ óváására mint érvénytelen nyomadéktalan beszédre jövőben soha semmi foletet nem fog adni. Mi pedig az üzenetben sértőnek talált kifejezést illeti, erre nézve szó a' t. Rk. és Rknek adandó választüzenetben említést sem kíván tétetni, részint azért, mert az illyes figyelmeztetés feleselésekre ad alkalmat, részint pedig azért, mert gyakran az egész sérelem csak error calami-ból veszi eredetét 'sat. Ezután egy másik gróf 's főispán nem bánja ha óvást iktat is naplóna a' horvát követ, mert szóló ellenóvást szegezvén ellen, e' kettő szépen felemészi egymást. — Egy főispán helyettes báró pedig a' Rk üzenetében nem lát vádat, csupán a' hazafiúi lelkesedés kitörését, melly inkább dicsegetet semmint gyalázatot érdel, 's ez okból a' l—i főispánnaq szavazott. Nem levén már senki a' dologhoz szólani akaró, nádor ö cs. kir. fons. a' többséget a' cs-i püspök ö exca előadása mellett monda ki olly értelemben: mikint azt az országbíró exca módosította. Ezután felolvastattat az ez érdembeli felirási javaslat is, melly észrevétel nélkül elfogadtattat. Utóbb a' m. főRk 2ik üzenete hitelesített meg, azon indítvány iránt, melly szerint a' nagyobb fontosságú tárgyakat or-

szágos küldöttségek által kívánják kidolgoztatni. — Dec 8án ünnepi szünet. —

Nemzeti színház.

Szombaton dec. 16án, bérletszűnéssel, először: **Még egy tisztujtás; vagy: Kelet népe alkotmányos ünnepén.** Eredeti vigj. 4 felv. Irta Vachot Imre. Zenéjét szerkesztette Egressy Benjamin. Az új díszítvényeket festette Engert. — Az új öltözetek Podhratzky felügyelése alatt készültek.

Iparegyesület. Hoffmann és fia selyemgyár-tulajdonosok, a' hazai selyemügy szerencsésebb előmozdításául arra nyilatkozván készeknek az igazgató választmányának tett ígéretekben, hogy, a' jó idején bejelentendő szükségekhez képest biztos kikelésü bogartojásokat és jófaju szedermagokat fognak a' beszerzési áron szolgáltatni: annál fogva mind azok, kik a' jövő évben selyemtenyészéssel kívánnak foglalkodni, egyszersmind pedig ama lelketlen nyereszkezőktől, kik tojásrakásul csak a' legkevesebb súlyos s így legkívánlyabb bogaru gubókat hagyják föl, s ezer olly tojásokat árulnak, mik vagy ki sem kelnek, vagy ha igen, csak satnya férget adnak, mekedni, — szederfákat továbbá ollyakat kívánnak nevelni, mik a' nyerendő selyem minősége tekintetéből a' bogaretetésre legalkalmasbak, ezenel felszólítatnak: sziveskedjenek szükségüket alólírott nál (újvilág-utczai 630-dik szám a.) bérmentes levelekben minél előbb, mindenestre pedig a' jövő esztendő martius hónap előtt bejelenteni; a' kívánt tojások és magok megszerzése iránt azonnal megfogván a' szükséges lépések tétetni.

Azon gyárnokok, mesterek, s egyéb iparosok számára, kik az 1842ben létesített első iparműkiállításra művet adtak be, az ezen kiállításról jelentésnek egy-egy példánya föl lévén az igazgató választmány rendeletéből tartva: mind azok kik példányaikat még kezököz nem vették, ezenel fölkeretnek, sziveskedjenek azokat az iparegyesületi szálláson, (újvilág-utczai 635. sz. a.) átvételük iránt czélszerűen intézkedni. — Csana d y jegyző.

Jótékonyág. A' pestbudai hangszegyesület igazgatása alatti nyilvános énekiskola részvényesei idei első közgyűlésének határozata következtében mindazon nagylelkü honleányok 's hazafiak, kik az említett intézet becses adakozásaikkal egy évtől fogva gyámolítani kegyesek voltak, de még eddig nyilvánosan nem nevezettek, ezennel köztudomásul tétetnek. Névszerint adományul egyszer mindenkorra küldöttek: I) Liptó vgyéből t. Slachta N. János ur közbenjárása mellett: t. cz. Dankó András, Thuránszky Márton, Pongrácz Dénes, Kaszoniczky Lajos, Szmrtsányi János, Potornay Mikl., Pongrácz Kázmér, Dobák Antal, Slachta Miksa, Bartoss György, Slachta N. János mindenik 1 p. g. ftot; — Kiszelly János, Rády Mihály, 's Rakovszky Móríc, mindenik 2 p. ftot, összesen 20 ft p. p. — II) A' kalocsai főképtalan részéről t. cz. Girk György, 4 ft., Göbel Ferencz 's Nehiba János, mindenik 2 ft. Rein Jakab, Wagner Ferencz, Korsos J. 's Rác J. mindenik 1 ftot, össz. 12 ft p. p. III) Fejér vgyéből t. Sárközy Kázmér alispán ur közbenjárása mellett: Zuber Imre 2 ft., 30 kr., Szluha Sándor 3 ft., Kolozsvary Miklós 20 kr., Stahly György és Sixty Ferencz mindenik 1 ft., Sárközy Kazmér 5 ft., összesen 12 ft 50 kr. IV) Temesvárról, t. Schweitzer Adolf ur közbenjárása mellett: t. cz. Gyika Anasztázia szül. Dalányi 10 ft., Ambrózy Theresia báróné szül. Szirmay 15 ft., Izdenszy Anna báróné született Auersperg grné, Bedekovich Franciska báróné, Gyika Alexandrina, Manasz Zsófia szül. Nikolics, Constantinovics Aloyzia szül. Trauttmansdorff gróné, Asztry Ilona szül. Constantinovics, Duka Erzsébet báróné szül. Nikolics, mindenik 5 ft., Vukovits Erzsébet szül. Dadányi 3 ft., b. Duka Anasztázia, b. Duka Miklós, Virág Istv., Szalay Pál mindenik 2 ft., báró Duka Gabriela, báró Duka György, Magyar Alajos és Libovszky Antal, mindenik 1 ft., (Duka Anna báróné szül. Gyika évenkénti részvényül 10 ft. már említettett); összesen 85 ft. p. p. — V) Kassáról, t. cz. Klestinszky László évenként 1 ft., Herczeg János 1 ft. adományul p. p. VI) Kiskunsághól t. cz. Szabó József kerületi kapitán ur közbenjárása mellett: maga a' közbenjáró 4 ft., Horváth Antal és Komáromy Károly mindenik 2 ft., Baky stv., Balajthy Vendel, Nagy Károly, Péter Imre, Már Benedek, Kalmár József, Ring J., Endre Mihály, Szabó Károly,

Szabó Károly, Szabó Sándor, Hegedűs Alajos, Endre László, Bibó Károly, Bakó József, mindenik 1 ft., összesen 22 ft. p.p. — VII) A' Religio és Nelés egyh. folyóirat szerkesztői hivatalából: a' ft. szerkesztő 10 ft.'s évenkénti részvényül 6 ft.; adományul még P—y Gy. 10 kr., S. Károly 1 ft., Somogyi Aloiz 's Pauer János, mindenik 40 kr., összesen 12 ft. 30 kr. adomány, 6 ft. részvény. — VIII) Szent-György város részéről: Barabás István kapitány ur közbenjáró, KK., Fischer N., Hatvány János, Filiczky N., Blasovich Adolf, Hass The-rezia, mindenik 20 kr.; a' kegyes iskolák 2 ft.; Márthon Sámuel, Bruckmayer N. és Schay Fülöp, mindenik 1 ft.; egyvalaki 40 kr.; S. B., K. F., I. G., P. B., Lenner N. 's öt névtelen, mindenik 10 kr.; C. P., Blaschke N., I. S., mindenik 6 kr., összesen 10 ft. 8 kr. p. p. — IX) Gyöngyös város részéről Csiba Antal főbíró ur közben-járása mellett: a' ns város maga 10 ft.; Csiba Antal, Tamár Imre, Csató Antal, Hartman Leopold, Anvander János, Korb Mátyás, mindenik 1 ft.; Rábel Károly, NN, 's Hirsch H., mindenik 30 kr.; N. N. 22 kr. NN. és Val-kó Adalbert, mindenik 20 kr., Teutsch József 24 kr., Cvetko János 12 kr., összesen 20 ft. 8 kr. p. p. X) Pestről: Marhard R. és Hornunk József évenként min-denik 1 ft. Schachtner Jakab évenként 5 ft.; adomá-nyul: gr. Zichy Ödön, Kappel Fridrik, Hochecker Istv., mindenik 6 ft. Trifonovits J., Lueff M. mindenik 5 ft.; Molnár József 1 ft. p. p. XI) Jász-Apátiból t. cz. Darázs Pál évenként 1 ft. p. p. Uj részvényesek lettek: 1) gr. Bat-thyány Lajosné szül. Zichy grófné aláírású ivén gr. Tele-ky Sámuelné, Szirmay Ádámné, báró Bánffy Pálné, Brunswik-Majthényi grófné, Brunswik M. Th. grófné, báró Forray Andrásné, gr. Nádasdy Leopoldné, gr. Al-másy Móricz, b. Orczy István, b. Walterskirchen szül. Zichy grófné, gr. Apponyi Györgyné és Bezeredy Istv., mindenik évenkénti 6 ft. p. p. 2) Gr. Károlyi Györgyné, szül. Zichy grófné ivén: gr. Zichy István, gr. Lamberg Rudolf, gróf Károlyi Lajos gróf Tele-ky László mindenik 6 ft. p. p. 3) A' pesti kereskedői Casino i-ven Schiller Kár., Wodianer Rudolf, Felbermayer Ágoston Tarczalovits Antal, Kozma Bazil, Flesch Alajos, Sal-lér István, Unger Antal, Karozag Benjamin, mindenik évenkénti 6 ft. p. p. 4) Főthon Burg Károly gazd. ta-nácsnok, 's Pollak és Ybl épít. hivatala mindenik 6 ft. p. p. 5) Barabás Antal Pál ivén, Lányi Imre és Kanitz Károly, mindenik 6 ft. p. p. 6) Dolezsálek Antal ivén: Gyöngyössy Sarolta k. a. 6 ft. p. p. 7) László Józsefné asz-szonyosság ivén: László L. 6 ft. p. p. 8) Szekrényessy Józ-s. ivén: T. Nagy Gusztáv, Ritter Istv., Ernst Móritz, Kohn Mark mindenik 6 ft. p. p. 9) Menger Lajos ivén Tély Alajos, Besze János és Esch Antal, mindenik 6 ft. p. p. 10) Nyilv. vizsgálati ivén Rath Károly 6 ft. p. p. 11) Asztalos Károly ivén: Mérey László 's Mérey Móricz, mindenik 6 ft. p. p. 12) Mátray Gábor ivén: Suopper Thérzia, Triebler Ludovica, Cekanez Juliana, Fischer Borbála, Till Anna, Koschiba Ludovica, Maszlag Ant., Spitzer Mózes, Németh Endre, Bugát Pál, Greiner Istv., Leiter F., Dencs I., Grászly S., Halbauer Ther., Ádám T., Hammel Anna, Koh György Gyurmán Adolf, Porko-láb Sarolta, Tóth Gáspár, Molnár György, Mihálka Antal és Fogarassy Ján., mindenik évenkénti 6 ft. p. p. Közli Mátray Gábor énekiskolai igazgató. — A' pestbu-dai hangász-egyesület részéről az 1842. évről pénz-tár alladalom kezelése kimutatása ezennel közhírre té-tetik ugymint: bevétel 1) pénztári maradványok 2 ft. 199 ft. 14 kr., 2) alappénzek 5 részvényestől 2 ft. 199 ft. 14 kr., 3) évi részvények, díjak 864 ft., 4) 1842. évi dec. 27én a' színházban adott „Stabat Mater“ból 36 ft. 5) Folyó évi febr. 28kán adott táncvizsgalomból

189 ft. 6) Hasselt-Barth asszony által adott operából 250 ft. 43 kr. 7) Kamatok és különös adakozások fejében 108 ft. 40 kr. Bevételi összeg 1657 ft. 37 kr., ezüst pénzben. Kiadás. 1) Havi fizetésre 176 ft., 2) szállás-bér 260 ft., 3) világosítás 51 ft., 4) fűtés 10 ft. 4 kr., 5) másolati 's nyomtatási költségek 242 ft. 51 kr.; 6) butorok 27 ft. 13 kr., működő hangszerek díja 444 ft. 20 k. 8) kocsi 70 ft. 56 kr. 9) rendkívüliek 114 ft. 30 kr.; kiadási összeg 1397 ft. 12 kr., a' pénztári kész-pénz 260 ft. 25 krt hozzáadván, az összeg 537 ft. 37 krt a' bevételhez: 1657 ft. 37 kr. p. p. pénzben. Közli Rit-ter Sándor egyesületi titoknok.

Torontából nov. 18kán. Becsánat hogy pár hónap óta nem küldöttem gyűlésünkről tudósítást, mi-nek oka azon időtől fogva távollétem vala, 's különben is gyűlések tekintetében isten megáldá megényket, mert a' mostan fenálló határozat szerint tizenkét közgyűlést tartunk éven által, azért lehetlen hogy mindig érdeket közöljek, mert a' tárgyak özönét leginkább beligazga-tásai teszik. Most azonban nov. 9kén nevezetes köz-gyűlésünk volt, fő tárgya a' horvátországi követeket a' diák szőlástól tiltó táblai határozatra érkezett k. k. leirat, melyre nézve megényk rendei a' nemzetiség mellett for-rón nyilatkozván, utasításul adák, miszerint ő felsége a' táblai határozatban megnyugvásra kéressék meg, 's egyszerűen arra, hogy k. leiratit hazai nyelven kiad-ni méltóztassék, hogy a' nemzetiségünk elleni törekvé-sek e' részben minélelőbb meghusztassanak. Második nevezetesség volt, a' kir. városok rendezését tárgyzó munkát, melyet a' Rdek azzal fogadtak el, hogy a' me-gyék voksaí a' hongyűlésen mostani állapotokban ha-gyassanak, 's a' sz. kir. városoknak népességök és por-táik számához képest 16 voksa adassék, egyébiránt a' belrendezést a' kiváltságos kerületekre, 's mezővárosok ra is olyképen kívánjuk kiterjesztetni, valamint a' kir. vá-rosoz az országgyűlésen, ugy a' kiv. kerületek 's mező-városok a' megyék gyűlésein küldöttek által képvisel-tessenek, mely utasításunk pártolására felszólítást be-csátánk az ország valamennyi megyéihez. E' gyűlés foly-ta alatt a' megyei kihágásokról szóló munkát fölött ér-dekes vitatkozások folytanak, melyek eredménye az, lón, hogy a' hivatalviselheti képesség, 's a' tisztviselők a' szava-zat-adás megtagadattott, mert ezeket czélsze-rűbbnek vélték a' községek képviselote által foglalni az alkotvány sánczaiba, ha e' tárgy a' gyűlésre kerül, ló-vebb tudósítást küldendek.

Spanyolország.

(Olozaga hivatalától megfosztatott. A' ministe-rség közbozsánatot készit). Telegrafi sürgönyök szerint Olozaga, Pidallnak corteselnökké választatása követ-keztében, a' cortest elakará oszlatni. E' határozatára a' királyné magához hivatá nov. 20kén éjjel a' cortes el-nökeit, 's tanácsukat követve, Olozagát a' ministe-rel-nökségtől 's külmnisterségtől megfosztá. — A' ministe-rség törvényjavaslatot terjesztett cortes elibe, a' köz-bocsánatra és hatósági tanácsjavításra nézve. — A' bar-celonai nemzetörtség ellenszegülés nélkül hagyá magát lefegyverkezetteti. —

Anglia.

(Portugaliával az alkudozások megszüntek. Ud-vari hírek). Portugaliával a' kereskedési szerződés í-ránti alkudozások végkép megszüntek, 's alkalmasint szóba sem fog e' tárgy hozatni. Az ügyök e' fordulata a' londoni kereskedőséget igen megörvendezteté, mert az eddigi várakozások kártékonyan hatottak a' kereske-dési vállalatokra, most legalább tudják, hogy mihez kell magokat Portugália ellenében tartani. — Az öz-

vegy királyné látogatásra utazott Peelhez. A' királyné és férje ellenben a' liechfieldi püspököt tisztelék meg látogatásukkal, leginkább az ottani székesegyház meg-tekintése végett, mely még 1128bun építetett.

Franciaország.

(Szigorúság a' legitimisták ellen, 's fogadtatásuk Londonban. A' radical sajtó mozgalmai.) A' kormány elkeseredése a' legitimisták ellen növekedni látszik 's már annyira megy. hogy legközelebb több főrangú höl-gyvet tilta ki Parisból a' rendörtség. Ez alatt az angol fő nemesség mindenkép kitüntetni törekszik azokat, kik Bordeaux hg tisztelére Londonba sereglettek, 's az ünnepélyek, mikkel őket elhalmozzák jóval túlhaladják azokat, miket a' királyné Nemours hg 's hgnő tisztele-tere adatott. — Egy megszökött gályarab nem rég pápioltönybe menekült, 's elhitehető hűvel, hogy pa-poknak is szabad titkos házasságban élni. Ármánya azonban csakhamar fölfödötetett. — Considérant, a demokrai lapok egyikének főszerkesztője Paris ha-tósági tanácsának tagjává választatván, a' kormány la-pok 's National közt heves vita támadott, mivel azt hi-zszik, hogy most már a' követkamrába is ut nyilhatik a' Considérant számára. Az egész demokrai sajtó ellen-ben rendkívüli örömet fejez ki e' váratlan esemény fölött. —

Görögország.

(A' nemzeti gyűlés megnyitása.) Az alkotványozó nemzeti gyűlés köv. ünnepélylyel nyitatték meg nov. 20án Athenében. Reg. 9 órakor a' követek sz. Irene templomában gyűltek össze, hol az attikai érsek misét szolgált, 's aztán az egyetemnél philosophia tanítója Bambas szónokolt. Valamennyi követ az attikai érsek előtt tevő le esküjét. A' király d. u. 2 órakor fényes ki-sérettel a' gyűlésterembe indult, megindultat 21 álgyu-lóvés hirdeté. Ő fels. sors által választott 10 követből a' gyűlés elnöke vezérlete alatt 's a' miniszterségtől fogad-tatván, 's trónra ülén, jobbján a' gyűlés elnöke, balján a' miniszterség 's főhivatalnokok foglaltak helyet, miro ő fels. a' gyűlést köv. beszéddel nyitá meg: „Uraim, a' nemzet meghatalmazott követei! Azon örömteljes meg-győződéssel jelenek meg körükben, miszerint e' gyűlés kedves Görögországnakra üdvöt árasztand. A' király-ság alapítása óta már több szabadelműntezet létesült, hogy e' szerint az ország alkotványa előkészítették. A' szabad községrendszer, egyházmegyei tanácsok 's es-kuittszékek előpostái valának Görögország képviseloti alkotványának. Most kell tehát ezen épület zárkövét az alkotvány megalapítása által letennünk. Munkáljunk to-hát a' mindenható segítségével oly alkotvány alkotásán, mely az ország viszonyainak 's igazi szükségének meg-feleljen 's mindenki igaz érdekét előmozdítsa 's bizto-sítsa. Igen, az erőben bölcsesség 's jogosság uralkod-jék. Mindnyájunkat a' szeretet köteléke övezen körül. Az alkotvány alapításánál ne legyünk a' kölcsönös en-gedékenységben szűkkezűek. Csak azon vágy lelke-sítsen bennünket, miszerint az ország javát biztosítsuk. Önök, uraim, ismerik a' nemzetehzi vonzalmamat, mit én soha sem titkoltam, az nekem nem hagy sem többet sem kevesebbet kívánni, mint mennyi Hellasz jólléte 's bátorságának fentartására szükséges. Oly szilárd fri-gyet kössünk egymással, mely czélszerűségében a' tar-tósság biztosítékát hordozza. A' művelt világ szemei rajtunk esüggnek. A' siker 's történetírás fogja művün-ke't 's következményeit megítélni. Lelkes honszeretetek-be vetett bizodalommal nyitom meg e' nemzeti gyűlést. Adja isten, hogy az Hellaszra üdvöt hozzon. Hellasz boldogsága az én kíváncsom 's dicsőségem.“

ÉRTESÍTŐ.

Gőzhajók járása.

Indulnak: **Pestről Pozsony 's Bécs** felé páros napon, Dec. 2. 4. sat. mig az idő és víz állapotja engedi, 7 órakor regg. **Pestről Zimony és Drenkova** felé reggel 6 órakor. Minden akadály- és alkalmatlanság elhárítása végett a' t. cz. utasok méltóztatassanak utazási jegyeket indulás-előtti napon váltatni és szinte akkor a' pogyászt is átvételi nyugtatvány mellett a' hivatalban átadni.

Bírói árverés.

Zanfoly János és Siegelbauer Anna el-len Silva Aloyzia, Rumbach Mária és Neumayer Tódor részére a' ráczkevi uris-zéken 52,678 v. 40 krnyi tartozásra nézve hozott elmarasztó ítélet követ-

keztében, fenérdeklött alpereseknek a budai határhoz közel eső Promontór helységben levő bírói zár és foglalás alá vett serházuk mindennemű épületeivel, műszereivel, készleteivel, szoba- és ártalijában minden ott található ingósá-

gokkal együtt jövő 1844ik évi jan. 2án reggeli órákban helyszinén árveréltetni fog. Kelt Pesten dec. hó 2án 1843. He-gyessy Péter s. k. mint végrehajtó urod. ügyész. 1—3

Balázsfalvai Kis Károly urnak, ns Pest-megyében kehezett szab. Kecksemét m városától mintegy 2 órányi távolságu 's Baumgarten testvéreknek kézi zálog-képen átadott ágasegyházi pusztá-beli rész birtoka f. é. dec. 20án a' hely szinén tartandó közárverés utján azon-nali készpénz fizetésért eladandó. Kelt Pesten nov. 18án 1843. Simonyi József,

f. pestmegyei eskütt, mint végrehajtó bíró. 3—3

Gyógyszertár-eladás.

Egy népes mezővárosban a' Duna mel-lelt igen látogatott gyógyszer-tár, az u-jon épült házzal együtt szabad kéz-öl eladandó. Bővebben értesülhetni iránta Rath gyógyszerésznel Budán a' rácz-városban. 2—3

Sertés eladás.

Simonytornyán ns Tolna várme-gyében 100 db. hizott sertés el-adó. 1—3.

Mai számunk mellett az „Ungar“ czimű német divatlap előfizetési jelentéseit küldjük. —